

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ประสิทธิผลการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี" ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จำนวน ๔ สำนักเรียน มีประชากร ดังนี้

๑. สำนักเรียนวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จำนวน ๔๓ รูป
 ๒. สำนักเรียนวัดสวนหงส์ จำนวน ๓๕ รูป
 ๓. สำนักศาสนศึกษาวัดสองพี่น้อง จำนวน ๔๒ รูป
 ๔. สำนักศาสนศึกษาวัดพรสวรรค์ จำนวน ๕๖ รูป
- รวมเป็นจำนวน ๑๗๖ รูป

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีจังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวน ๑๗๖ รูปซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

๒.๑) ทำการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยนำไปกำหนดหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)^๑ การคำนวณหาขนาด/จำนวนตัวอย่างในกรณีที่สามารถรู้จำนวนหรือปริมาณประชากร ในที่นี้ประชากรได้แก่ นักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีจังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวน ๑๗๖ รูป การหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง (n) แสดงได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้
 N = จำนวนประชากรที่ทราบค่า
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้ (allowable error ๐.๐๕)

$$\begin{aligned} \text{วิธีทำ} \quad n &= \frac{176}{1 + 176 (0.05)^2} \\ &= \frac{176}{1 + 0.44} = \frac{176}{1.44} \end{aligned}$$

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน $n = ๑๒๒$ รูป

๒.๒) หาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีจังหวัดสุพรรณบุรี ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละสำนักเรียนด้วยการเปรียบเทียบสัดส่วน

๒.๓) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างดังตารางนี้

^๑ อภินันท์ จันตะนี, การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยทางธุรกิจ, ฝ่ายบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ, (มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๔๙), หน้า ๓๕.

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรจากกลุ่มตัวอย่าง (ตามสำนักเรียน)

สำนักเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดสุพรรณบุรี	ประชากร	เทียบสัดส่วน	รวมกลุ่ม ตัวอย่าง
	นักเรียนบาลี		
วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร	๔๓	๔๓ X ๑๒๒	๓๐
		๑๗๖	
วัดสวนหงส์	๓๕	๓๕ X ๑๒๒	๒๔
		๑๗๖	
วัดสองพี่น้อง	๔๒	๔๒ X ๑๒๒	๒๙
		๑๗๖	
วัดพรสวรรค์	๕๖	๕๖ X ๑๒๒	๓๙
		๑๗๖	
รวม	๑๗๖	๑๗๖ X ๑๒๒	๑๒๒
		๑๗๖	

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยกำหนดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informant) ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นสาระสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. พระครูโกศลธรรมมานุสิฐ อโศโก (มกรางกูร) เจ้าสำนักโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีประจำจังหวัดสุพรรณบุรี แห่งที่ ๒
๒. พระครูสิริวัฒนวิสุทธิ ทตฺตชีโว (เสียงแหลม), เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดสองพี่น้อง
๓. พระศรีปริยัติโกศล มหาปญฺโญ (ช่างกลึงเหมาะ) อาจารย์ใหญ่โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีประจำจังหวัดสุพรรณบุรี แห่งที่ ๑
๔. พระมหากาว นาควโร (ศรีบุญเพ็ง) รองอาจารย์ใหญ่โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีประจำจังหวัดสุพรรณบุรี แห่งที่ ๑
๕. พระครูศรีอรรถศาสตร์ มหาอดุโธ (น้ำทิพย์) อาจารย์สอนบาลีโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีประจำจังหวัดสุพรรณบุรี แห่งที่ ๑
๖. พระมหาสมโภชน์ สิริจินโท (หงส์เวียงจันทร์) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวงวัดป่าเลไลยก์
๗. พระมหาทศพร กิตติวฑฺฒโน (บุญถนอม) เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดพรสวรรค์

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. เชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

๑) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. ศึกษาหลักการและแนวคิดทฤษฎีและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารต่างๆ รวมทั้งศึกษาหลักการรูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารให้เหมาะสมกับเนื้อหาและประเด็นที่จะศึกษา

๒. กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๔. สร้างเครื่องมือในการสอบถาม

๕. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุงให้มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์

๖. นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับประชากรกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๗. ปรับปรุงแก้ไข

๘. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่าง

๒) ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบของการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยมีปัจจัยที่จะศึกษาของนักเรียน ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ พรรษา ระดับการศึกษาสามัญ ระดับการศึกษาแผนกธรรม ระดับการศึกษาแผนกบาลี ระยะเวลาที่สังกัดอยู่ภายในวัด

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพทั่วไปของสำนักเรียน ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ๕ ระดับ คือ

ระดับ ๕	หมายถึง ระดับความคิดเห็น	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับ ๔	หมายถึง ระดับความคิดเห็น	เห็นด้วยมาก
ระดับ ๓	หมายถึง ระดับความคิดเห็น	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ ๒	หมายถึง ระดับความคิดเห็น	เห็นด้วยน้อย
ระดับ ๑	หมายถึง ระดับความคิดเห็น	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี

๓) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑. ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. ผศ.ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. ผศ.ประสิทธิ์ ทองอ่อน	อาจารย์ประจำหน่วยวิทยบริการวัดไร่ขิง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. อาจารย์ ดร.ชบา พันธุ์ศักดิ์	อาจารย์พิเศษหน่วยวิทยบริการวัดป่าเลไลยก์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. อาจารย์ ดร.บุษกร วัฒนบุตร	อาจารย์ประจำศูนย์บัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Item – Objective Congruence Index : IOC) โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ

๓. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) แก่นักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี วัดไร่จิง จังหวัดนครปฐม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ รูป เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๒ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๓๐

๔. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ศึกษานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

ข. เชิงคุณภาพ

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์โปรดกรอกข้อมูลที่ตรงสภาพความเป็นจริงของท่าน

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามปลายเปิด (open) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น ดังนี้

๑. ปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านสภาพทั่วไปของสำนักเรียน
๒. ปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านหลักสูตร
๓. ปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
๔. ปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านสื่อการเรียนการสอน
๕. ปัญหา อุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการวัดผลและประเมินผล

^๒ สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทฐานพัลลขิง จำกัด, ๒๕๔๗),

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้วางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๑. การรวบรวมเอกสาร ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี

๒. ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถาม และขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ใหญ่ สำนักเรียน จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อขอความร่วมมือไปยังนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี หลังจากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓. ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๑๒๒ รูป ซึ่งในการแจกแบบสอบถามผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง

๔. ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) และทำการบันทึกข้อมูลโดยการจดบันทึก และการบันทึกเทป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย สถานภาพ เพศ อายุ พรรษา ระดับการศึกษาสามัญ ระดับการศึกษาแผนกธรรม ระดับการศึกษาแผนกบาลี ระยะเวลาที่สังกัดอยู่ภายในวัด วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒) ระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี

แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ ดังนี้^๓

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ **เห็นด้วยอย่างยิ่ง**

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ **เห็นด้วย**

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ **ไม่แน่ใจ**

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ **ไม่เห็นด้วย**

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ **ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง**

๓) ทดสอบสมมติฐานโดยวิธีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย สถานภาพ เพศ อายุ พรรษา ระดับการศึกษาสามัญ ระดับการศึกษาแผนกธรรม ระดับการศึกษาแผนกบาลี ระยะเวลาที่สังกัดอยู่ภายในวัด โดยการทดสอบค่าที (t-test) สำหรับตัวแปรต้นที่มี ๒ ค่า และทดสอบ (F-test) โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Anova) ในกรณีที่ตัวแปรต้น มี ๓ ค่าขึ้นไป หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติก็ทำการทดสอบด้วยวิธีการผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (LSD)

๔) ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดใช้ในแบบสอบถามปลายเปิดจากนั้นจะทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency)

๕) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ จากนั้นจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique)

^๓ สุวรรีย์ ศิริโกการภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๕๖), หน้า ๑๔๐.